

ANETE GRĪNBERGA

DRANK-
OZOLS

ANETE GRĪNBERGA

DRANK-
OZOLS

821.174-93

Gr 591

Natālijas Kugaļevskas vāka dizains

Toma Kalninska vāka ilustrācija

Vāka noformējumā izmantota autore skice

Šis ir ar autortiesībām aizsargāts darbs. Darba reproducēšana vai jebkāda cita neatļauta izmantošana ir autortiesību pārkāpums. Par autortiesību pārkāpšanu ir paredzēta atbildība Krimināllikuma 148. pantā.

© Anete Grīnberga, 2022

© Literārā apdare, izdevums, mākslinieciskais noformējums,

Apgāds Zvaigzne ABC, 2022

ISBN 978-9934-0-9852-9

*Grāmatā aprakstītās vietas ir īstas,
notikumi – izdomāti*

21. JŪLIJS

– Es vairs nejūtu savu dibenu! Vai vēl tālu? – mana brāļa Pauļa izmisusī balss pārtrauca ieilgušo klusuma brīdi mašīnā. – Nu cik ilgi mums vēl tā jākratās? – Lai arī Paulis man blakus nebeidza vien grozīties, staipīt kājas un raustīt drošības jostu, acīmredzot nevienam viņa dīdīšanās un vaidēšana nerūpēja, un viņš atbildi tā arī nesaņēma. Tētis klusēdams stūrēja, bet mamma, raudzīdamās mašīnas priekšējā logā, ko šobrīd spēcīgi švīkāja lietus lāses, izskatījās par kaut ko aizdomājusies.

Palūkojos sava telefona pulkstenī. Ceļā bijām pavadījuši tieši četras stundas, un jau kādu laiku auto ripoja pa šauru zemesceļu, bet daudzie akmeņi, kā jau tas nelīdzeniem zemesceļiem raksturīgs, lika mašīnai kratīties un mums, zobiem klabot, kratīties tai līdzī. Drausmīgā lietusgāze un šķietami nebeidzamā braukšana manī bija radījušas totālu nolemtības izjūtu, bet kratīšanās – nelabumu.

Nolaidu acis no telefona ekrāna. Mana sliktas dūšas rādītāja bultiņa no vēdera bija uzšāvusies līdz pašai rīklei. Atpakaļceļa nebija. Kādā burvīgā brīdī es apvemšu visu sev priekšā.

– Nu cik vēl ilgi, Malva? – Brālis negaidīti strauji saķēra manu roku un sāka to raustīt. Cieši samiedzu acis un noriju mutē sakrājušās siekalas.

– Atšujies no manis, *lūdzu*. Man ir slikti! – Sperot ar labo kāju, centos Pauli atgaiņāt.

Ievilkusi mierīgu, dziļu elpu, sāku sajust, kā sliktās dūšas rādītāja bultiņa noslīd kaut kur lejup uz vēderu, pietiekami drošā vietā, lai izvemšanos atliktu kaut uz brīdi.

Skaļi izelpoju un sakopoju domas, lai spētu brālim atbildēt.

– Skaties, Pauli! – Izķeksēju sev aiz muguras aizlikto ceļu karti, tad ar pirkstu iebakstīju zaļi brūnajā ilustrācijā. – No šejienes mēs izbraucām, tik daudz tev būtu jāsjādz, vai ne? – Slīdināju pirkstu uz priekšu. – Tagad atrodamies šeit, *tik* jau esam pieveikuši, un jātiek mums līdz šejieni. – Pieliku otru pirkstu pie vietas, uz kuriem jau teju pusi dienas norisinājās šis iznīcinošais brauciens.

Piemiedzu acis, aprēķinādama atlikušos kilometrus. – Vēl astoņdesmit kilometru, tātad apmēram stunda. – To secinājusi, es, skatīdamās uz galamērķi, ko šobrīd daļēji bija aizsedzis mans rādītājpirksts, smagi nopūtos, bet Paulis, noklausījies sliktās ziņas, atsāka vaidēt un raustīt drošības jostu.

– Pēc šitiem ceļiem pie tās tavas Martas mašīna būs lupatās! – Tēta burkšķēšana skaļā lietus dēļ bija tik tikko sadzirdama.

Marta bija mammas māsiņa, kura pirms mēneša, nevarēdama ierasties uz manu un brāļa devītās klases izlaidumu, uzaicināja mūs kādu laiku pavadīt pie viņas laukos. Man un Paulim ne reizi nebija iznācis tanti satikt, jo viņa dzīvoja netālu no Tukuma, bet mēs – Dagdā. Visu šo laiku bijām atradušies katrs savā Latvijas galā, bet tagad pie tantes, iespējams, abi paliksim līdz pašam augusta beigām.

– Re, paskat, stopētājs! – mamma, ignorēdama tēta pārmetumus, skaļi iesaucās. – Diez ko viens cilvēks tādā laikā un nekurienē var darīt?

Abi ar Pauli pagriezām galvu pa labi, lai paskatītos uz stopētāju. Ceļa malā ar izstieptu roku un paceltu īkšķi stāvēja gara auguma vīrietis tumšā mētelī. Uz pleca tam bija uzvesta milzīga soma, pie kājām gulēja aptuveni tāda paša lieluma maisi. Paveroties uz vientuļo stāvu, bija redzams, ka tā mētelis ir caurcaurēm izmircis un pār seju stiepjas garas, slapjas matu šķipsnas.

Mūsu mašīna nepiebremzējusi aizšāvās stopētājam garām.

– Varbūt vajadzēja paņemt? – mamma skaļi prātoja, palūkojoties atpakaļ sev pār plecu uz tumšo tēlu, kas strauji attālinājās un, auto izbraucot likumu, no mūsu redzesloka jau bija nozudis pavisam.

– Es te nekādus tēvaiņus neņemšu. Kaut kāda slapja žurka! – tētis atcirta.

Šajā mirklī auto priekšējā stiklā ar skaļu būkšķi ietriecās paliels olis, atstādams logā iespaidīgu plaisājuma tīklu un likdams mammai bailēs iespiegties, tētim skaļi nolamāties, bet man ar Pauli spēji salēkties savos sēdekļos.

Tēta lamāšanās un žēlā vaidēšana uzjautrināja Pauli, kura skaļie smieklī pārmāca pat lietus lāšu rībināšanu uz mašīnas jumta. Brālim līdzī sāku smieties arī es. Bet ne ilgi. Visnegaidītākajā brīdī mana sliktās dūšas bultiņa nebrīdinot pāršāvās pāri atzīmei *rīkle*, un tas nozīmēja tikai vienu. – Es vemšu, stop, stop! Apstādiniet mašīnu! – paspēju izkliegt, un tad no manis izlauzās arī viss pirms divām stundām benzīntankā ēstais. Tētis asi nobremzēja,

un mēs atsitāmies ar muguru pret sēdekļiem. Krampjaini pavilkusi durvju rokturi un noliekusies turpat lejā pie durvīm, izvēmu šorīt notiesātos labumus, tomēr mierināju sevi ar domu, ka mocības ir beigušās.

Ar delnu noslaucījusi lūpas, atgāzos atpakaļ sēdekļi.
– Varam braukt, – bezspēcīgi novilku.

Brālis atsāka raustīt drošības jostu: – Nē! Nē! Man vajag gaisu, te tagad vēl smirdēs, un es nosmakšu.

– Nekas nesmird, braucam! – tētis noteica, un es aizvēru mašīnas durvis. Nelabuma mocībām esot galā, beidzot varēju atkal socializēties.

– Tas nav godīgi! Kāpēc tev nekad nepaliek slikti? – uzšņācu Paulim. – Laikam baidies izveikt smadzenes, ai, bet pareizi, tev jau tādu gandrīz nemaz nav!

– Jā, jo visas manas smadzenes ir tavā resnajā dibenā! – Paulis ar kreiso kāju centās iespert man pa gurniem.

– Es neesmu resna! Un, ja būtu zinājusi, ka piedzimšu kopā ar tik stulbu diviņubrāli, būtu tev nogriezusi skābekli, kamēr vēl bijām mammai vēderā. – Paķēru ceļa karti, lai brālim ar to kārtīgi iesistu, tomēr viņam veikli izdevās atgaiņāties.

– Malva! – mamma iesaucās vienlaikus ar tēti.

– Ko? – Apķērusi ar roku Pauļa kaklu, pārspīlēti draudzīgi pievilku viņu sev klāt. – Ne jau es gribu viņu iestūķēt kaut kādā īpašo bērnu internātā!

– Apsolu rādīties tavos jaunākajos murgos, lai tu mani neaizmirstu. – To pateicis, Paulis parāva mani aiz matiem.

Atgrūdusi viņu nost, dusmīgi piemiedzu acis. – Un es – tavos, – nočukstēju, lai to dzirdētu tikai viņš.

Brālis pasmaidīja, bet tas bija ļoti skumīgs smaids. Viņš vairs negrozījās un neraustīja drošības jostu, bet gan truli vērās kaut kur tālumā. Sapratu, ka man vairs nebija it nekā sakāma, lai kaut nedaudz atdzīvinātu mašīnā valdošo klusumu, un nu mūsu ausis atkal bija pārņēmusi skaļā lietus rīboņa.

Man uzmetās šķebinoši auksta zosāda, jo biju iegrimusi nepatīkamajās atmiņās par mūsu abu 2012. gada devītās klases izlaidumu un milzīgo strīdu ar vecākiem un skolotājiem. Viss notikušais šķita kā drausmīgs murgs, kas vilcīes veselu deviņu gadu garumā, un es joprojām nespēju samierināties, ka ar Pauli tiksim izšķirti un viņam būs jāmacās internātā. Tas bija mans un Pauļa pasaules gals, bet mamma ar tēti, nonākuši pie acīmredzama secinājuma, ka dēla īstā vieta nekad nav bijusi parasta vidusskola ar parastu mācību programmu tādiem parastiem bērniem kā es, aizvien biežāk strīdējās. Mamma vainoja tēti, bet tētis – mammu tajā, ka neviens no viņiem jau agrāk nebija pamanījis Pauļa grūto galvu. Šķiet, vecāki nu plānoja šķirties, bet mani un brāli nogrūst kādā lauku nekuriēnē un, kad augusts būs beidzies, izšķirt arī mūs.

– O jā, kas tad tas? – Brāļa skaļais sauciens pārtrauca manas nepatīkamās pārdomas. Pretī mūsu mašīnai, šausmīgi streiņojot, uz pavisam sagrabējuša paskata divriteņa lēni minās kāds lietū izmircis jauniešs. Puiša rokās stūre griezās te uz labo, te kreiso pusi, acis bija piemiegtas, bet lūpas – savilkta tizlā smaidiņā. Tētis viņam uztaurēja, un iereibušais salēcās un gandrīz nogāzās no velosipēda.

– Pirmās civilizācijas pazīmes stundas laikā: stopētājs un kāds aizdzēries čalītis. *Superīgi!* Tātad mēs drīz būsīm klāt? – jautāju, tomēr neviens man neatbildēja.

Noklepojos un nedaudz pacēlu balsi. – *Tēt?*

– Es nezinu, prasi mammai.

– Mammu? Tātad mēs drīz jau būsīm klāt?

– Jā.

– Beidzot! *Beidzot!* – Paulis sāka spārdīt sēdekli sev priekšā, kurā bija iekārtojušies mamma. – Man jau likās, ka esat iecerējuši braukt tik ilgi, līdz nojūgšos, un tad jūs mani izmestu kaut kur ceļa malā, lai nevajadzētu ar mani smērēt rokas.

Skatoties uz brāli, piemiedzu acis un pazemināju balsi: – Nē, nē, Pauli, neuztraucies. To netīro darbiņu vecāki ir nogrūduši man. Man tevi būs *nejauši* jānoslīcina tuvējā ezerā, lai tas izskatītos pēc nelaiimes gadījuma. Tāpēc jau mēs uz šejieni braucam.

– Brīžiem es tiešām nesaprotu jūsu drausmīgos jokus! – Mamma veltīja mums savu klasisko, mammām raksturīgo nosodošo skatienu.

– Tas tāpēc, ka mēs esam drausmīgi bērni! – atbildēja Paulis.

Mamma neapmierināti sarauca uzacis, bet, atkal pievērsusies ceļam, sasīta plaukstas. – Re, re, kur jau māja! Pat vairs neatceros, kad pēdējo reizi šeit ciemojos. Marta jūs gaida ar nepacietību, tāpēc, lūdzu, neesiet drausmīgi, bet jauki un normāli!

– Vai viņai ir bērni? – apvaicājos.

– Nav, – mamma strupī atteica.

– Skaidrs, – abi ar Pauli vienlaikus norūcām. Es vēroju apkārtni caur mašīnas priekšējo logu. Nepatīkā

nodrebinājusies, ar pirkstiem iekrampējos sēdeklī. *Tas* galīgi neizskatījās jautri. Neliela pakalna galā mūsu skatienam pavērās nokarenu vītolu ieskauta šķietami veca māja ar tumšiem logiem. Tētis apturēja auto. – Es tālāk nebraukšu. Uz kāda štrunta vēl pārduršu riepju. Kāpjām laukā! – Paulis tajā pašā brīdī jau bija ārā no mašīnas un metās uz tantes māju.

Atvērusi mašīnas durvis un izbāzusi galvu, iebļāvos: – Hei, viensūni, bet kā būs ar mantām? – Tomēr brālis jau bija labā gabalā.

Stīvām kājām izrausies no auto, devos pie atvērtā bagāžnieka. Tajā atradās četri koferi. Man viens lielais kofers drēbēm un mazais mantām, Paulim lielais kofers mantām un mazais ar drēbēm. Paņēmusi savu mazo koferi, sāku to vilkt augšup pa ceļu nelielajā uzkalnā uz mājas pusi. Tētis, smagi pūzdams, sekoja ar mūsu abu lielajiem čemodāniem.

Nonākusi galā, sapratu, ka māja ne tikai izskatījās veca. Tā tik tiešām bija savu mūžu nodzīvojusi, garlaidīga, likās tik vienmuļa, ka šķita: tajā it nekad nav noticis nekas interesants un, visticamāk, nekad arī nenotiks. Gadu gaitā koka dēļu apšuvums bija kļuvis tumši pelēcīgs un baltie logu rāmji pamatīgi nomelnējuši.

Man pretī smaidīgs nāca Paulis, un viņam blakus, draudzīgi aplikusi roku manam brālim ap pleciem, soļoja tante Marta. Neizpratnē vēros brālī.

Tante Marta bija ģērbusies baltā kleitā ar zilām puķītēm, kas kontrastēja ar viņas tumši brūni iedegušo ādu. Ap galvu tai bija sasiets raibs lakats, no kura malām spraucās ārā pelēkas matu šķipsnas. Pamanījusi manu

pētošo skatienu, tante priecīgi pasmaidīja, un viņas āda acu kaktiņos savilkās simtiem mazās krunciņās.

– Ar tavu brālīti es jau iepazīnos! Es esmu Marta un ļoti priecājos, ka šeit pavadīsiet laiku. – Tante, turpinādama smaidīt, sniedza man plaukstu.

Pirmais iespaids par tanti bija grūti izprotams.

– Es esmu Malva. – Paspiedu tantei roku.

Marta platām acīm paskatījās uz mani, tad uz Pauli un tad atkal uz mani.

– Jūs taču esat bezmaz vienādi! Kā tas vispār iespējams? Labi, ka Paulim tādi īsāki mati, citādi, šķiet, pat neatpazītu, kurš ir kurš! – viņa iesmējās.

Martas vārdi lika manām lūpām savilkties šķībā pus-smaidā. Vienmēr uzklausot piezīmes par mūsu apbrīnojamo līdzību, prātoju, vai tas vienkārši ir neizdevies kompliments vai kas cits. Es allaž tiku salīdzināta ar Pauli, un šis apstāklis vedināja mani uz domu: vai tiešām es tik ļoti izskatos pēc *čāļa*?

– Marta, kur tas laiks paskrējis! – pārāk priecīgi man aiz muguras iesaucās mamma. Tante atplestām rokām devās viņai pretī.

– Cik sen neesmu tevi redzējusi! Kā atbraucāt? – Abas cieši apskāvās.

Centos mammā un tantē saskatīt kādu līdzību, tomēr man tas diez ko neizdevās.

Mamma pavērās uz ainavu visapkārt. – Tu jau zini, krietns gabals sanāca, lietus un vēl tie zemesceļi! Labi beidzot izlocīt kājas!

Tantes smaids nepazuda ne uz sekundi. – Jā, list kā no spaiņa, un, visticamāk, tā turpināsies visu augustu.